REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.

Inserate
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următoarele BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

„GAZETA“ iese în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 18. **Brașov, Miercuri 24 Ianuarie (6 Februarie).** **1907.**

† Vincențiu Babeș.

Încă unul din pleiada bătrânilor luptători pentru regenerarea neamului nostru românesc a închis ochii pentru totdeauna. Vincențiu Babeș, care astăḑi va fi înmormântat în Budapesta, unde și-a avut domiciliul stabil, reamintește o epocă de cele mai frumoase și nobile nizuințe, de cele mai ideale lupte pentru libertatea și drepturile poporului român.

Provedința i-a destinat și lui Babeș un rol însemnat și de frunte în această epocă, în care la început se simțea atât de tare lipsa de cărturari bine pregătiți spre a putea conduce poporul și a-i sta în ajutor la toți pașii, intervenind pentru el cu arma legei. Când Vincențiu Babeș a fost trimis mai întâi ca copil la școala română dela biserica Sf. Ilie din Timișoara de cătră moșul său, era încă un timp foarte greu și asupritor. Românii bănățeni pe lângă altele aveau să sufere mult din cauza despotismului ierarchiei sârbești, de sub care încă nu se emancipaseră. Micul Vinchentie, care dela școala română merse la școalele sârbești din Timișoara și Carlovit, înainte de a trece în clasele superioare, a fost menit să fie cu vr'o trei decenii mai târziu cel mai aprig dintre luptătorii pentru separarea Românilor bănățeni de cătră biserica sârbească.

Intr'un timp când toate erau în prefacere pe terenul bisericesc, iar pe cel politic și național nu era încă nimic dobândit, oameni ca Vincențiu Babeș erau reclamați pretutindeni unde se mișca și se întreprindea ceva. La 1849 a luat parte ca reprezentant al diecezei Aradului la deputațiunea Românilor din monarchia habsburgică, care a mers cu Șaguna în frunte la Viena. De atunci a îmbrățișat cariera de funcționar public de stat, ajungând cu timpul secretar aulic; curieră care a fost curmată prin aceea că fu lipsit de oficiu și i-s'a suprimat și dreptul de penzie din cauza atitudinei sale „contrare legii și constituțiunei“. La 1860 și-a inaugurat activitatea politică în noul period de lupte constituționale, publicând o broșură despre chestiunea de limbă și naționalitate, scrisă nemțește, care a fost mult remarcată pe acele vremuri în toate cercurile politice din monarchie. La 1861 deja a debutat ca deputat național în dieta Ungariei, fiind ales în cercul Sasca-montană. Cu ce speranțe frumoase intrară atunci deputații români din Bănat și din ținuturile ungurene în dieta ungară! Babeș a fost între ei unul din cei mai inimoși, zeloși și activi și a fost între cei dintâi, cari în cameră și-au ridicat cuvântul pentru autonomia Transilvaniei. De atunci el s'a convins de necesitatea conlucrărei cu frații ardeleni pentru izbânda cauzei generale și a rămas credincios acestei convingeri și mai târziu, când la 1881 și-a dat concursul la înființarea partidului național, unitar al Românilor din Ardeal, Bănat și Țara ungurească.

La cele trei mari conferențe naționale române, ce s'au succedat începând de la 1881, Babeș a știut să se facă interpretul dorințelor și aspirațiunilor generale și le-a reprezentat și formulat ca raportor al conferențelor în toate trei rândurile.

Cea mai bogată și fructiferă activitate a desfășurat'o Babeș pe terenul bisericesc-școlar, în deosebi de la înființarea Metropoliei gr. or. încoace, ca membru al sinoadelor și congreselor, de unde n'a lipsit nicicodată, și, cum am mai amintit, și-a câștigat cu deosebire mari merite la desfacerea bisericei române gr. or. de hierarchia sârbească. Timp de 50 de ani a stăruit și a muncit acest bărbat neobosit în zelul său pentru binele națiunei și al bisericei sale. Bănatul românesc mai cu seamă are să mulțămească mult acestui bărbat, care, pe lângă sprijinul și concursul valoros al Mocsonyeștilor, a lucrat pe toate terenele, unde numai a putut și cât a putut spre a apăra și înainta cauza poporului.

Nu putem să scăpăm din vedere în fine că mulți ani Babeș a fost activ și ca ziarist conducând ziarul „Albina“, care mai întâiu a apărut în Viena și după aceea mai mulți ani în Budapesta. Ca membru al „Academiei Române“ a luat parte cu mult zel la lucrările ei, ocupându-se în special cu scrutarea originei și a latinității Românilor.

De un timp încoace Vincențiu Babeș sub povara anilor mulți plin de muncă și incordare, căci trecuse peste 80 de ani, a trăit retras în cercul familiei sale, căreia i-a fost părinte așa de bun și îngrijitor.

Astăzi când se deschide mormântul spre a cuprinde rămășițele sale pământești pentru vecinica odihnă, spiritul în totdeauna viu, gata și voios de muncă și de luptă al lui Vincențiu Babeș ni-se înfățișează în toată a lui putere și strălucire, deșteptând în inima noastră recunoștința față cu acest bărbat vrednic și ales al neamului, a căruia memorie va fi în veci cinstită și neuitată la Români.

In ședința de erĭ a dietei s'a primit budgetul statului pro 1907. După votare a urmat la ordinea zilei desbaterea unor casurĭ de imunitate. Noul ministru de justiție Günther, care a fost primit de membrii coaliției între aclamărĭ, a luat cuvântul în suspendărei afacerea dreptului de imunitate a dep. Juriga, declarând între altele că va urmări în modul cel mai radical pe »agitatorii« naționaliștĭ. După aceasta s'a început desbaterea proiectului *contingentului de recruți*. Au luat cvântul deputații Okolicsanyi, Juriga, Hencz și Vaida. Amănunte aducem la ultimele știrĭ. La sfârșitul ședinței dep. Alexandru Hadik a interpelat *în afacerea patriarchului Brankovics*. Ministrul Wekerle i-a răspuns îndată, apoi ședința s'a ridicat.

Fostul ministru de justiție Polonyi șĭ-a luat astăzĭ rămas bun dela corpul funcționarilor ministeriului de justiție. Indată după îndepărtarea lui Polonyi din biroul ministerial s'a presentat noul ministru Anton Günther, luând în primire agendele portofoliului său.

Popularitatea deputatului Lengyel. In sînul partidului independist și 48-ist din cartierul VII (Elisabeta) al Budapestei s'a pornit o mișcare cu scop de a trânti pe dep. Barabas Bela din postul de președinte al cercului și de-a alege în locul lui pe dep. Lengyel Zoltan. Adunarea generală, care se va ținea în curând, promite a fi foarte furtunoasă.

Afacerea patriarchului Brankovicĭ. Din Viena se anunță că patriarchul Brankovicĭ a solicitat în scris dela Maj. Sa Monarchul o audiență. Cancelaria cabinetului a retrimis patriarchului scrisoarea fără nicĭ o observare.

Mișcarea electorală în Bucovina. »Apărarea Națională« aduce știrea, că comitetul executiv al învățătorilor românĭ bucovinenĭ a luat decisiunea, ca la alegerile viitoare pentru dieta țării să sprijinească pe candidații românĭ ai partidelor unite și să se întrepună pentru alegerea unui învățător. Tot cu aceasta ocasiune s'a luat hotărîrea de a se pune la cale o înțelegere între preoțĭ și învățătorĭ, neexistând între ei diferențe de principii.

O telegramă din Cernăuțĭ anunță, că foștii deputațĭ creștinĭ-socialĭ Axmann și Gessmann au sosit în Bucovina pentru ca să organiseze aicĭ o secție a partidului lor. Candidatul creștinilor-socialĭ la alegerile generale pentru circumscripția germană a țării este preotul Svoboda din Rădăuțĭ.

Din dieta ungară.

Ședința camerei dela 31 Ianuarie a. c.

Dr. Alexandru Vaida: (continuând) A mai zis d-l ministru de interne, că »face

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Greșeli de limbă.

Va trece încă poate multă vreme, până când vom avea o limbă literară fixată în scriere, în forme gramaticale și în cuvinte, cum sunt limbile cu literatură clasică. Azi înse suntem mult mai aproape de acest punct de unitate a limbei decât cum eram zece sau douăzeci de ani în urmă. Azi pretutindeni întrebuințăm ortografia fonetică, adoptată și de Academia română. Unii scriu întocmai după ortografia Academiei, alții se deosebesc în unele puncte.

Când s'a stabilit aceasta ortografie, în 1904, am semnalat în coloanele »Gazetei« unele greșeli de scriere, contrare gramaticei și fonetismului regulat al limbei. Azi mai relevez câteva greșeli de acest fel, foarte neplăcute mai ales unuia, care are nenorocirea să fie sau să fi fost dascăl de limba română.

Pentru neplăcerea ce-mi fac asemeni greșeli, cari pare că-mi sgârie auzul, de câteori le întâlnesc în vre-o gazetă, în vre-o carte sau revistă, m'am hotărît să le dau în judecata publicului cetitor. Nu cred că voi câștiga procesul și că le voiu face numai decât să dispară din scriere; dar sunt sigur cel puțin de aprobarea unora din judecătorii competenți și astfel voiu avea mulțămirea de a fi contribuit, fie cât de puțin, la viitoarea deplină unificare a limbei și ortografiei române.

1. Ortografice.

I și *u* finali în limba română sunt de trei feluri: însregi, când sunt subt accent, sau când au înaintea lor un f sau o mută cu liquidă; d. e. *făcù*, *auzì*, *suflu*, *sufli*, *aspru*, *aspri*; sunt înjumătiți, când stau după o vocală sau două, cu cari formează diftongi sau triftongi: *dau*, *dai*, *maiu*, *meiu*; și sunt scurți sau muți, când stau după consoană: *pom*(u), *pomi*. *I* se scrie în toate aceste trei nuanțe, pentrucă fără ele nu s'ar putea deosebi formele flexionare. *U* final după consoană, nefiind necesar pentru deosebirea flexiunii, nu se scrie nici odată; iar *u* final după vocală e tot așa de necesar pentru deosebirea formelor ca și *i*, prin urmare nu se poate lăsa afară fără a stâlci cuvintele. Cu toate aceste mulți scriu: *un pui*, *eu sui*, *eu rămâi*, *un tei*, *un unchi*, *unghi*, *comerci*, *vin vechi*, confundând singulariul cu pluralul și persoana întâia cu a doua. Uneori se schimbă întreg înțelesul și, prin lăsarea lui u, final, o vorbă se preface în alta; d. e. din *maiu*, *meiu*, (subst.) se face *mai* adverbiu, și *mei*, pronume posesiv.

Tot așa se schimbă înțelesul prin lăsarea afară a întregului diftong final *iu*. Așa, vorbele *martir*, *suicid*, *laborator*, cari înseamnă persoane, se confundă cu *martiriu*, *suicidiu*, *laboratoriu*, cari înseamnă lucru. Și totuși așa scriu cei mai mulți. Tot așa se scriu *equilibru*, *exil*, *domicil*, *minister*, în loc de *equilibriu*, *exiliu*, *domiciliu*, *ministeriu*. Insăși Academia recomandă în glosariul său ortografic forme ca *exil*, *criter*, pe lângă *exiliu*, *criteriu*.

Numai în terminațiunea *tor*, în loc de *toriu*, se poate lăsa întreg diftongul *iu* fără a schimosì cuvintele sau a le schimba înțelesul. Inse și aici ar fi mai bine a se scrie *săcerătoriu*, *lucrătoriu*, cu jumătate diftong, cum se și aud asemeni cuvinte pretutindeni afară de Muntenia, dacă cei nedeprinși cu această pronuncie n'ar fi induși a cetì diftongul întreg și a da astfel vorbelor o nuanță de pronuncie străină limbei romane. Insă articulate, aceste nume e mai bine a se scrie *săcerătoriul*, *apărătoriul*, o pronuncie mai dulce și mai proprie limbei române, decât asprele *săcerătorul*, *apărătorul*, ce par a fi pronunțate de străini sau de Români cu organul vorbirii defectuos, cari nu pot pronunța pe *iu*.

Vocala derivată *î*, după ortografia Academiei, se scrie în două feluri: cu *î* la începutul cuvintelor: *încep*, *înger*, în cuvintele compuse: *neîncredere*, *preîntimpin*; și în terminațiunea *rî* a infinitivului de conj. a IV, cum și în formele derivate de aci: *a coborî*, *coborît*, *coborînd*. Cu toate acestea mulți scriu, chiar după ortografia Academiei, *urât*, *mohorât*, *omorând*, cu *â* în loc de *î*. Insăși Academia ne povățuește, în glosar, a scrie *dânsul*, cu *â*, în loc de *dînsul*, ceea ce e în contra regulei date la început pentru scrierea cuvintelor compuse; pentrucă *dînsul*, e compus din *de* și pronumele simplu *însul*, ca și ital. *desso*, căruia îi corăspunde. Silaba *rî*, mai ales la

mare deosebire între cetăţenii credincioşi şi pacinici ai statului şi între agitatori, între massa naţionalităţii şi între partidul naţionalist«. Ce înţelege d-l ministru sub massa naţionalităţii şi ce înţelege sub agitatori? Istoria ne spune, că până când popoarele ţării au avut agitatori şi conducători chiemaţi, cu cari guvernanţii au putut sta de vorbă, până atunci totuşi a fost mai uşor de a face politică, ca atunci când poporul a fost lipsit de aceşti agitatori şi a fost nevoit a sta de vorbă în felul lui cu aceia, cari n'au voit a sta de vorbă cu agitatorii. Dacă poporul nostru ar rămânea fără de conducători, dacă n'ar avea agitatori cum suntem noi, atunci să se repeteze ce s'a întâmplat în trecut, ar trebui să vorbească poporul, cum au vorbit Horia şi Cloşca şi dacă poporul din Alföld n'ar avea conducătorii săi trădători socialişti, atunci acest popor ar fi silit să vorbească în tonul cum a vorbit George Dozsa.

Da, suntem agitatori, suntem trădători de patrie, o credem şi o mărturisim pe faţă. Căci ce e agitatorul? Agitatorul nu e alta, decât fidelul tălmaciu a acelei voinţe, dispoziţiuni şi convingeri, ce ţin încătuşate sufletele a milioane de popor. Ar fi imposibil agitatorul, dacă nu ar tălmăci convingerea şi sentimentele poporului. Fie-care epocă şi-a avut agitatorii săi. (Strigări: Demagogii săi!) Şi dvoastră sunteţi demagogi când apelaţi la popor. Şi Ludovic Kossuth a fost unul din cei mai mari agitatori ai ţării acesteia şi agitatori au fost toţi acei bărbaţi cari au creat renaşterea Ungariei. Tata ministrului de interne actual contele Iuliu Andrassy n'a fost oare condamnat şi el împreună cu alţi agitatori în 1849 la spânzurătoare?...

A mai afirmat d-l ministru de interne, vorbind de motivul pentru care nu vrea să dea deputaţilor naţionalişti dreptul, de care se bucură fie-care partid maghiar în cameră, că dânsul nu numai de aceea o face, pentru că cum a zis ministru preşedinte aceştia n'au program, ci pentru că ştie că ei — au scopuri contrare ideei de stat ungar. — Noi aşa ştim, că dela 1868 până azi sub ideia de stat maghiar aţi înţeles ca să maghiarizaţi. Dar acelaşi d-l ministru de interne a spus'o cu câteva pasagii mai înainte, că ar fi o bădăranie, că ar fi cea mai mare greşală, dacă ar voi să maghiariseze. Regret mult, că nu s'a găsit nici unul din membrii guvernului de azi, care să ne spună ce inseamnă aceasta inconsecvenţă şi ce anume este acea ideiă de stat maghiar. Dar să vede, că din aceasta au făcut un simbol secret, pe care numai cei iniţiaţi îl înţeleg şi care nu-i de nasul nostru, al cetăţenilor de a doua mână.

Ne mai impută d-l ministru, că noi nu interesul statului ci numai al naţionalităţilor îl avem în vedere. Dar oare naţionalitatea mea nu e o parte integrantă a statului şi nu e îndrept a fi şi factor în viaţa de stat? Arătaţi un singur exemplu când se gândeşte la noi şi statul, da el nu se gândeşte la noi, zău, nici noi nu ne gândim la el. (Sgomot. Reprobări.) Dreptul de existenţă al statului noi îl putem garanta şi întări numai apărându-ne dreptnrile. (Sgomot.)

Zice d-l ministru de interne: »Eu nu voiu să acuz pe d-nii deputaţi, că gravitează în afară«. Mărturisesc că mă simt foarte îndatorit d-lui ministru pentru această declarare francă şi bărbătească, căci pentru prima oară văd un ministru de interne, care a cutezat a mărturisi că şi convingerea lui este, ceea-ce noi de atâtea-ori am accentuat aici în cameră, că noi nu gravităm în afară şi că afirmările de feliul acesta sunt calumii pe cari niciodată nu le-au putut şi pe cari nu le pot documenta. (Sgomot.)

A vorbit apoi d-l ministru de interne despre cartea lui Aurel Popovici (Sgomot. Să auzim! Să auzim!) şi a zis, »de atunci stă, în permanent contact cu partidul naţionalităţilor«. Noi, ca partid nu stăm cu Popovici în contact permanent. Dar recunosc, că unii dintre noi au legături cu dânsul. Şi mie îmi este prietin vechiu şi foarte iubit. Dar vă întreb, dvoastră nu aveţi oare prietini, ale căror idei nu se pot concilia cu ideia de stat maghiar? Aşa dar fiindcă eu îl cunosc foarte bine, daţi-mi voie să vă mărturisesc, că acest om nu îi ureşte pe maghiari, că el tot aşa de bine cunoaşte, apreciază şi mărturiseşte marile calităţi ale Maghiarilor, pe cât de bine cunoaşte şi mărturiseşte şi multele lor defecte şi slăbiciuni. (Sgomot. S'auzim.)

Despre carte ministrul zice că »e scrisă limpede şi interesant c'un mare aparat ştienţific«. Printre deputaţii naţionalişti şi printre bărbaţii noştri de frunte sunt mulţi cari zic, că aceasta carte este o utopie. Alţii sunt de altă părere. Dar asupra unui punct nu e deosebire de vederi, că dacă naţionalităţile şi dacă şi d-voastră aţi voi şi am da mâna la olaltă să realizăm această ideia a lui Popovici, nu am putea-o pune în practică dacă nu ar vrea acele cercuri şi acei factori hotăritori, dela cari atârnaţi d-voastră; ear dacă acei factori ar vrea să o ducă la îndeplinire, atunci am fi şi unii şi alţii prea slabi pentru a-o împiedeca. De aceea să nu creadă d-l ministru, că dacă noi nu vom voi să conlucrăm la crearea »Austriei mari«, atunci nu se va vrea; dacă factorii cari conduc destinele monarchiei vor voi să o întrupeze, ce va folosi protestarea noastră? Aceştia vor găsi în cazul acesta destui trabanţi maghiari, cu ajutorul cărora să o întrupeze.

Mai zice d-l ministru că noi »trădătorii de patrie« voim o Elveţie orientală. Oare ar fi o trădare de patrie aşa de mare, dacă am voi-o? Ştie d-l ministru că Elveţia este o ţară, despre care ori care politician şi ori care popor se cuvine să vorbească cu pălăria în mână, pentru că e ţara clasică a libertăţii, egalităţii, unde e pusă în practică cea mai ideală democraţie pe toată linia. (Aprobări la naţionalişti). Bătrânul Kossuth nu s'a străduit odinioară să facă din Ungaria o Elveţie orientală, iar fiul său Francisc Kossuth a scris în »Lumina«, că ar fi de dorit şi frumos ca Ungaria să devină Elveţia Orientului....

Ideia însăşi, care a făcut atâta sgomot, pot să constat că a relevat'o înaintea lui Aurel Popovici, marele bărbat de stat Bismarck, care în lucrarea sa »Gedanken und Erinnerungen« vol. II. pag. 253 zice:

»Es ist natürlich, dass die Bewohner des Donaubeckens Bedürfnisse und Pläne haben, die sich über die heutigen Grenzen der österreichisch-ungarischen Monarchie erstrecken und die deutsche Reichsverfassung zeigt de Weg an, auf dem Oesterreich eine Versöhnung der politischen und materiellen Interessen erreichen kann, die zwischen der Ostgrenze des rumänischen Volkes und der Bucht von Cattaro vorhanden sind«.

Dar nu trebue să fie omul Român, Slovac ori altfel de trădător de patrie pentru ca să propage astfel de idei. S'a întâmplat că în Dej un Maghiar neaoş din moşistrămoşi a zis: »Văd că şi în era coaliţiei lucrurile merg tot aşa de prost, ca înainte. Cât e lumea vom rămânea tot sclavii Vienei. Decât aşa ar fi mai bine să ni se dea ţinutul dintre Dunăre şi Tisa ca ţara noastră maghiară, dar acolo noi să fim stăpâni şi să fie desăvârşită independenţa maghiară«.

Cel ce a spus vorbele aceste e un mic slujbaş maghiar. De aici se vede că nu trebue ca idea aceasta să fie a lui Bismarck ori a lui Aurel Popovici.

Stefan Tisza, primind o deputaţie din Miscolţ, a declarat că e datoria noastră a Românilor de prietini şi fraţi faţă de scumpa noastră patrie şi faţă de fraţii noştri din România, ca să ne lăsăm a fi maghiarizaţi. Acum vine Iuliu Andrassy şi zice, că noi am sta în cale bunei înţelegeri dintre Ungaria şi România. Adevărul este că gemenii siamezi (dualişti) au diferite apetituri, unul vrea să mănânce cotoroage (piftii) altul icre. Ungaria simpatisează cu Sârbia, pe când Austria simpatisează cu România. Cu toate aceste raporturile dintre diplomaţia monarchiei noastre şi dintre România sunt bune şi intime ca şi cele între Domnitori. Ce îndreptăţeşte dar pe contele Andrassy a enunţa, că noi, cari după d-sa suntem aşa de neînsemnaţi, am fi capabili a turbura aceste bune raporturi.

ŞTIRILE ZILEI.

— 23 Ianuarie v.

Primarul Mişu Cantacuzino a fost primit Sâmbătă în audienţă de către Maj. Sa regele Carol. Audienţa a durat 2 oare, în care timp d-l Cantacuzino a făcut regelui un raport amănunţit despre primirea delegaţiei române de către conziliul comunal şi populaţiunea Vienei.

Regele Angliei la Paris. Regele Eduard, care se află de 3 zile în Paris, a visitat Duminecă pe preşedintele republicei franceze Fallieres, şi pe soţia preşedintelui. Visita a durat ½ oară. În cursul zilei preşedintele Fallieres a reîntors visita regelui Eduard.

Un dar al Ţarului. Ţarul a trimes principelui moştenitor Francisc Ferdinand o colecţie de conserve care cuprinde mai bine de 100 de varietăţi, din conservele cari au servit pentru alimentarea armatei ruse în războiul ruso-japonez.

Ţarul a oferit prinţului acest dar deoarece aflase, că Franz Ferdinand se ocupă cu un deosebit interes de felul cum au fost alimentate armatele în ultimul războiu ruso-japonez.

Petrecerea studenţilor români din Braşov. Studenţii de la gimnaziul superior gr. or. român din Braşov învită la petrecerea cu dans, care se va ţinea în sala »Redutei« în ziua de 29 Ianuarie st. v. (11 Febr. n.) sub patronagiul d-nei Elena I. Sabadeanu. Venitul curat e destinat pentru »*Masa studenţilor*« români din Braşov. Începutul petrecerii la oarele 8 seara. Preţul de intrare 2 cor., balcon 3 cor. Contribuiri peste taxă şi oferte marinimoase se primesc cu mulţămită şi se vor publica.

Sindicatul ziariştilor din Bucureşti a ţinut alaltăeri după amiazi şedinţă. S'a discutat asupra chestiunei de a se da o reprezentaţie la Teatrul Naţional în folosul sindicatului. După o discuţie vie, majoritatea a aprobat votul comitetului, de a se juca piesa »Vlaicu Vodă«, al cărei autor este d-l Al. Davila, directorul general al teatrelor. Serbarea se va da la 9 Februarie, sub protectoratul M. S. Regina preşedinta de onoare a »Sindicatului«.

Concertul Umling. Atragem din nou atenţiunea publicului asupra concertului de mâne, Mercuri, seara a cântăreţei bucureştene, d-şoara Umling. În program sunt luate şi trei compoziţii ale măestrului nostru d-l G. Dima, iar acompaniamentul de pian va fi susţinut de d-l director de muzică R. Lassel. Bilete se află de vânzare în libraria d-lui W. Hiemesch. Cei cari au prenotat bilete, sunt rugaţi a le lua în primire.

Ştiri din Bistriţa. Cetim în »Revista Bistriţei«: *Procesul nostru* pentru abatere de presă a fost judecat şi la tabla din Cluj, care a schimbat hotărârea tribunalului de aici, prin care a fost respins actul de acuză al procurorului pentru articolul din nr. de Paşti din anul trecut »Mari mişcări în ţară«.

Alegerea preşedintelui Dr. D. Ciuta la fondurile din Năsăud, cum aflăm, a fost aprobată de ministrul de instrucţiune.

Poliţia din Bistriţa a dat ordin ca 40 de zile, începând din 22 Ian. a. c. cânii să fie ţinuţi legaţi, căci prin oraş au umblat *câni turbaţi*. Cânii fără coş ce se vor găsi pe strade vor fi prinşi. Dacă la vr'un câne s'ar observa simptoame de turbat, să se anunţe la poliţie.

Cercul Lăpuşului e vorba să se împartă în două cercuri pretoriale, al doilea ar fi la Capolnoc-Mănăştur, cum a fost şi mai de mult.

Cununaţi. Univ. med. Dr. *George Pavel* şi *Cornelia Hanganuţ* cununaţi. Bistriţă — Borgoprund. Ianuarie 1907.

Românii stabiliţi în Port-Said, construind pe cheltuiala lor o mică biserică, a cerut ministerului român al instrucţiunei publice să dispue trimiterea unui preot român, care să le facă slujba religioasă.

Pentru masa studenţilor români din Braşov au mai întrat următoarele contribuiri: cu lista de colectă nr. 19 (colectant Ioan *Clopoţel* student cl. III gimn.: Ioan B. Clopoţel, econom 3 cor. 40 b., Ioan Guiman, notar 1 cor., N. Râmbeţiu, notar 1 cor., Ioan Neculoiu, primar 40 b., George Enescu, boltaş 60 b., Dumitru Drăgoiu. econom 40 b., George Guiman, boltaş 1 cor.. Alexandrina Muntean, învăţătoriţă 40 b., George Clopoţel, econom 50 b., Dr. Iancu Meţian 1 cor. Cu totul 9 cor. 70 b.

Lista de colectă nr. 1 (colectant Dionisiu *Benea* cl. VIII gimn.): Ioan Felea, paroch Brad 2 cor., Andron Bogdan 1 cor. văd. Tecla Popa 2 cor., Moise Olariu 2 cor., Adam Damian 1 cor., Octavian Recean, stud. 20 b. Pompiliu Boeriu, student 50 b. Cu totul 8·70 cor.

Cu lista de colectă nr. 21 (colectant Teodor *Sălăjan* cl. II gimn.) Trifu Sălăjan, Arsenie Sălăjan, Atanasie Serca, înv., Constantin Işlănescu, preot, Alexandru Popovici, preot, Dămian Sebeşan, înv., câte 1 cor şi 19 persoane câte 10 sau 20 fileri. La olaltă 11 cor. şi 50 b.

De la d-l V. *Bărbat*, înv. în Satulung cotisaţia anuală pe 1907 cor. 2.

Primească marinimoşii donatori cele mai călduroase mulţumiri. *Direcţiunea gimn. gr. or. român.*

Victimele gerului. Cetim în »Renaşterea«: În 21 Ian. n. au plecat după amiazi din Cornereva la Canicea peste dealul Cernii »Văr« Martin Prohab cu feciorul său Meilă şi cu noră-sa Stana, toţi 3 din Canicea şi Brânduşa Manţaluga din Cornereva. I-a prins seara pe vârful dealului, calea a fost grea şi de frig au murit Martin Prohab. şi Stana. Lui Meilă Prohab i-au degerat degetele de la picioare.

O familie de sinucigaşi. Din Chichinda mare se anunţă, că elevul Anton Kovacs s'a sinucis cu un glonte de revolver, din cauză că la încheierea semestrului a primit un testimoniu rău. E interesant, că în decursul unui an întreaga familie Kovacs, tatăl, mama, moşul şi o soră şi-au pus capăt vieţii prin sinucidere.

Dare de samă şi mulţămită publică. La suportarea speselor pentru decorarea binei din Şoimuş au contribuit prin plătirea preţului broşurei »Regulamentul de Teatru« următorii domni: Ioan Pop, protopop 2 coroane, Ioan Tiniş, înv. 1 cor., Gr. Taloş. înv. 1 cor., Ioan Moraru, înv. 2 cor., Florea Parcălab 1 cor., Ioan Ursa 1 cor., Basiliu Baciu 1 cor. Ioan M. Baciu 1 cor., Grigore Baciu 1 cor., Pomp. Baciu 2 cor., Ioan Marginean, căpit. pens., 2 cor., Ioan Păcurariu, înv. 2 cor., A. Rosenfeld 1 cor., Iosif Popoviciu 1 cor., Pavel Graur din German 1 cor., Vasiliu Mărginean Oraviţa 5 cor., Dr. Alex. German Bistriţă 1 cor., Dr. Zosim Chirtop Câmpeni 1 cor., Dr. Elekes Sz. Sebes 1 cor., Dr. I. Maniu Blaşiu 1 cor., Dr. Aurel Muntean Orăştie 1 cor., Emil Chifa Bistriţă 5 cor., Elie Juga Arcalia 1 cor., Ioan Comşa Sălişte 1 cor., Dr. Victor Onişor Bistriţă 1 cor., Virgil Oniţ Braşov 1 cor., şi Dr. Pavel Oprişa Brad 1 cor. Cu stimă Ioan *Baciu*, preot.

„Călindarul Minervei" cunoscut publicului prin varietatea lui şi escelenta redigeare a apărut deja şi se vinde cu 1 cor. 25 bani la tipografia şi libraria A. Mureşianu plus 20 bani porto.

începutul vorbelor, ar trebui să se scrie de regulă cu *î*: *rîu, rîd, rîpă*; în loc de *râu, râd, râpă*; pentrucă mai în toate cuvintele î aspru în această silabă s'a derivat din *i* moale prin influenţa lui *r*, ca şi în terminaţiunea *ri* a infinitivului de conj. a IV.

Pronuncia *perete, pereche, şaple, şarpe, speriu*, e solecism muntenesc, în loc de *părete, păreche, şeple, şerpe, spariu*, cum pronunţă majoritatea Românilor de pretutindeni, forme mai apropiate de cele latine, din cari se derivă, şi deci mai corecte. Cu toate acestea, chiar în Transilvania vedem că scriu cei mai tineri *perete, şaple*, părăsind pronuncia locală, care e cea mai corectă, pentrucă aşa scrie la Bucureşti. De ce n'am primi atunci în limba literară şi alte solecisme din Muntenia?

S înainte de consoanele moi, în grupele *sb, sd, sg, sm, sn, sv*, se pronunţă moale ca jumătate de z. Prin urmare aceste grupe ar trebui scrise cu *s*, iar nu cu *z*, cum scriu foarte mulţi, falsificând astfel adevăratul fonetism al limbei. Însăşi Academia, în glosariul ortografiei sale, recomandă scrierea acestor grupe în unele cuvinte cu z, ca în *izbì, izgoni, izmă, Izrail, izvor*; în altele cu *s*, ca în *răsboiu, răsbun, sgaibă, smalţ, smeu, smulg, svânt*. Poate s moale în aceste grupe corăspunde uneori unui *s* sau *x* original, alteori, mai ales în scrierea de origine străină, unui *z*; însă după-ce s'a înlăturat odată principiul etimologic în scriere, înlocuindu-se cu cel fonetic, e corect să înfăţişăm în scriere fonetismul curat al limbei.

»*Qu* se întrebuinţează numai în nume proprii şi în cuvinte străine«, ni-se spune în regulele ortografiei academice; d. e.: Quintilian, Aquitania. Pentruce să scriem atunci »*ecvator, ecvatie*«, sau »*ecuator, ecuatie*«, şi nu *equator*, conform regulei? scriere care redă mai exact forma şi cu ea înţelesul acestor neologisme.

Duplicarea consoanelor se înseamnă, după regulele Academiei, în cuvintele româneşti compuse din două, din cari primul se termină cu aceeaşi consoană, cu care începe cel următor; d. e.: *înnot, immărmurit*. Dar pentruce să nu scriem şi *immobil, immoral, irreligios*, în loc de a scrie »*imobil, imoral*, cu un singur *m*, cum ne recomandă Academia, şi a falsifica astfel pronuncia acestor neologisme?

(Va urma).

✝

Prin aceasta aducem la cunoştinţa tuturor rudeniilor, amicilor şi cunoscuţilor moartea domnului

Vincenţiu Babeş

carele şi-a dat nobilul suflet în mânile Creatorului în 3 Febr. în etatea de 86 ani şi în anul al 56 al fericitei sale căsătorii.

Rămăşiţele pământeşti ale defunctului se vor duce din locuinţă (Vámház-körut 4) în cripta familiară din Albertfalva, unde se vor pune la odihnă eternă după ritul gr. or. în 5 Febr. st. n. la 11 oare a. m.

Parastasele se vor celebra în 17 Martie st. n. în biserica greco-română din Budapesta şi în cea gr. or. din Hodoni.

Fie-i ţărîna uşoară şi memoria binecuvântată!

Întristata familie Babeş.

Primim dela d-l advocat Dr. *Iuliu Pordea* din Cluj o declaraţie drept întâmpinare la articolul apărut nu de mult în „Gazeta Trans.“ sub titlul: „Un discipul al teoriilor kosuthiste-apponyiste“ (Nr. 10 din 1907).

Ca dovadă că nu suntem preocupaţi şi parţiali în judecata noastră, cum ne crede trimiţătorul ei, dăm loc în întregime declaraţiei sale, la care vom reveni în alt număr.

Declaraţie.

Un număr din săptămâna trecută al »Gazetei Trans.« se ocupă cu scrierile mele publicate în ziarul clujan »Ujság«, cari scrieri tractează despre chestiunea naţionalităţilor din punct de vedere sentimental general.

Acest articol al »Gazetei Trans.« m'a convins, cumcă amintitele mele scrieri din partea unora s'au interpretat fals şi greşit. (Numai despre interpretările şi apreţiările de bună credinţă vorbesc, — pentrucă pe oamenii maliţioşi şi de rea credinţă nu am datoria a-i distinge cu atenţiune).

Drept-aceea declar, cumcă acei articoli nu i-am scris, nici i-am publicat în ziarul unguresc din disconsiderarea vieţii intelectuale româneşti. Eu încă trăiesc şi voiu trăi în ea.

Am scris acei articoli la rugarea redacţiunei acelei foi către bărbaţii vieţii publice ungureşti şi către societatea ungurească. Scopul mi-a fost a arăta, unde s'au comis şi se comit greşeli şi nedreptăţi faţă de naţionalităţi pe terenul vieţii publice, din punct de vedere sentimental etic.

A fost o încercare a dovedi, cumcă principiile, cari casează îndreptăţirea naţionalităţilor la viaţa individuală, sentimentală-etică, — sunt greşite, păcătoase şi imorale.

Deci intenţiune de a jigni sentimentul public românesc n'am putut avea, ceea-ce schimbul de idei în mod ştientific ţinut, nici nu putea să resulte.

Dela »Gazeta« şi prietenii ei cu drept cuvânt aş fi putut aştepta combaterea ştientifică a vederilor sulevate, iar nu invective ascunse şi ironie provincială.

O discuţie putea să fie folositoare. Certurile inutile nu le voiu continua, nici alimenta.

Iar amicului »Gazetei«, pe care am onoare a-l cunoaşte, şi care este aşa de atent faţă de scrierile mele, încât se îngrijeşte de propagarea şi comentarea acelora, — ca recunoştinţă numai atâta: »Noblesse oblige«.

Cluj, la 1 Faur 1907.

Cu stimă

Dr. Iuliu Pordea,
advocat.

Moartea unui vechiu apostol al românismului din Macedonia.

Cetim în »Tribuna Dobrogei«:

Telegrafui ne-a adus vestea că Dimitrie Atanasescu, acel care acum 43 de anĭ a deschis prima şcoală românească în comuna sa natală Târnova-Macedonia, a încetat din viaţă la 9 ale lunei curente st. v.

D-l Atanasescu a fost *primul dascăl al Aromânilor*, şi întâia faclă care le-a luminat calea viitorului pe tărâmul naţional.

A învăţat 40 de anĭ neîntreruptĭ pe Aromânĭ cu graiul şi cu scrisul, că au şi ei o limbă proprie, că se trag din marea familie romană şi că nu sunt Grecĭ, cu carĭ nu seamănă în nimic, cum nu poate fi asemănare între zi şi noapte.

A scris numeroase cărţĭ didactice în dialect şi a propovăduit lumina şi adevărul de pe catedră. Ca să-şĭ poată face însă datoria în conştiinţă, a trebuit sá sufere martiriul tuturor apostolilor românismului: închisorĭ şi atentate.

A murit sărac de banĭ, bogat însă în fapte marĭ şi opere carĭ îl redau glorios nemuririi. Moartea i-a provenit din sguduirea şi durerea ce i-a pricinuit asasinatul colegului său de luptă Guşu Marcu, dascăl aromân pensionar, care de asemenea a purtat biruitor steagul românismului în comuna românească Nijopoli.

Pe urma lui Atanasescu rămân 2 flăcăi, din carĭ unul doctor şi altul advocat, 3 fete şi o soţie îndurerată.

Să ne descoperim capetele înaintea mormântului de curând săpat al lui Lazăr al Macedonenilor şi să-i zicem odihnească-l Domnul în rândurile drepţilor şi fie-i memoria în vecĭ neuitată.

Bibliografie.

»Floarea Darurilor«, publicaţia d-lui N. Iorga, a apărut Nr. 2 cu următorul cuprins: N. Iorga: Vechile Biblioteci româneşti (Bibliotecile din mănăstiri şi bibliotecile boiereşti). I. Literaturi străine: Din Giosuè Carducci. Din Bierbaum: Extas. Vis rău. Din Thomas Moore. Din Goethe: Craiul din Thule. Din Ronsard, Clément Marot si Villon. Traduceri de d-na Elena Farago. Din Thomas Carlyle: Moartea lui Ludovic al XVI-lea. — II. Literatură veche: Din Gh. Baronzi: Crucea şi Sfvara. Odă la Creator. Din Nicolae Istrati: Lumina şi întunerecul. Vladislav Dunin: România lui Cuza-Vodă. Carlo Goldoni: Hangiţa. N. Iorga: Un Palat alui Brâncoveanu. Jean-Paul Richter: Cugetări. Talente necunoscute. I. La stema episcopiei, de Gh. Anton. II. Către St. Iosif, de N. Cancel. N. Iorga: Cugetări. Literatură poporală: G. Coatu-Cerna: Din cântecul Dobrogenilor, (colindă). D. N. Ciotori: Slugă (poveste). — Redacţia şi administraţia: Bucureşti, str. Buzeşti 42. Abonamentul anual 15 Lei. Un număr 60 bani.

ULTIME STIRI.

Cluj. 5 Februarie. (Telegr. part. a „Gaz. Trans.“). Astăzi s'au pertractat înaintea curţii cu juraţi procesele de pressă, ce au fost intentate pentru trei articole publicate în revista „Orizontul“, d-lui Vasile *Moldovan*, fost redactor al acestei reviste. Curtea cu juraţi a declarat pe acuzat vinovat, iar tribunalul l'a condamnat pe baza verdictului juraţilor *la optsprezece luni închisoare de stat şi o mie şi cinci sute coroane amendă.* S'a observat de către Românii asistenţi cu multă mâhnire purtarea intolerantă a preşedintelui tribunalului în decursul pertractării.

Budapesta, 5 Februarie. La sfârşitul şedinţei de eri dep. conte *Hadik* a interpelat de urgenţă asupra *deciziunilor congresului bisericei sârbe în contra patriarchului Brancovici* şi a întrebat dacă ministrul-preşedinte este gata să facă demersuri, pentru ca patriarchul să fie destituit cât mai curând posibil. Primul-ministru *Wekerle* a răspuns, că a cerut deja textul autentic al decisiunii luată de către congres. Acuzaţiunile ridicate contra patriarchului dovedesc că există contraste între dânsul şi majoritatea congresului, cari au agravat situaţiunea. Cestiunea nu poate fi rezolvată de o singură parte. Ministrul-preşedinte va proceda pe temeiul legilor existente şi nu se va lăsa să fie inspirat decât de salvgardarea moralei publice.

Budapesta, 5 Februarie. La înmormântarea regretatului luptător naţional Vincenţiu Babeş, va fi representată şi „Academia Română“, care a depus o frumoasă cunună pe sicriul fostului ei membru.

Carloviţ. 5 Febr. Biroul de coresp. ung, anunţă: Patriarchul a declarat, că dovezi bazate pe acte arată netemeinicia acuzărilor. Comisiunea congresului a aprobat socotelile cari au fost escepţionate. Guvernul le-a luat la cunoştinţă(!) De altfel astfel de chestiuni sunt a se rezolva pe cale civilă procesuală. Congresul n'a avut dreptul a figura faţă de patriarch ca autoritate disciplinară autohtonă.

Budapesta. 5 Feuruarie. Dieta a extradat în şedinţa de eri pe deputaţii naţionalişti slovaci *Iehlicska* şi *Juriga.* Dep. *Szkicsak*, luând cuvântul în afacerea estrădărei lui Juriga, declară că judecătorii au fost conduşi de puncte de vedere ai politicei de partid la judecarea lui Juriga. (*Preşedintele îndruma la ordine pe orator.*) Szkicsak. continuând, acusă pe fostul ministru de justitie Polonyi, că s'a lăsat înfluinţat în afacerea lui Juriga, cere dela noul ministru de justiţie, ca să recomande spre graţiare pe Juriga şi declară că condamnarea lui Juriga nu e altceva decât persecuţiune dictată de politica de partid, care urmăreşte asuprirea naţionalităţilor. (*Preşedintele îi detrage cuvântul.*)

La discuţiunea proiectului contingentului de recruţi a luat cuvântul dep. *Juriga* cerând reducerea serviciului militar de 3 ani, care este o causă principală a emigrărilor. Pretinde ştergerea duelului, care este o rămăşiţă din evul mediu, şi a pedepsei corporale a soldaţilor. Neavând încredere în guvern nu primeşte proiectul. Dep. *Vajda* a luat cuvântul în chestiune personală. Antevorbitorul său dep. Hencz, a zis între altele, că nu cere sfaturi dela naţionalităţi în chestii de cavalerism. Dep. Vajda respinge acusa de necavalerism adusă de dep. Hencz naţionalităţilor.

Bucureşti. 5 Februarie. Primarul *Cantacuzino* a expediat erĭ primarului Dr. Lueger următoarea telegramă:

„In şedinţa sa de astăzĭ, consiliul comunal din Bucureştĭ a hotărât, în urma propunerei mele, şi în mijlocul unor aplauze entuziaste, ca cele două străzĭ carĭ pleacă din piaţa regală, străzile Vămei şi Clemenţei vor purta de acum înainte un alt nume: cea dintâiu, în care se găseşte legaţiunea Austro-Ungariei, *va purta numele de strada Vienei, iar cea de-a doua pe cel de Carol-Lueger;* aceastea în amintirea recepţiei făcute de oraşul Viena delegaţiei consiliului comunal din Bucureştĭ.

Sofia. 5 Februarie. Toate partidele din dreapta şi stânga exceptând radoslaviştii şi toncenviştii, având ca centru partidul social-democrat, s'au constituit într'un puternic bloc opoziţionist pentru a duce lupta contra guvernului. Blocul astfel constituit convoacă pentru Dumineca viitoare un *meeting monstru* pentru a lua hotărîrea definitivă asupra atitudinei faţă de guvern.

Sofia. 5 Februarie. Cu ocasiunea discuţiunii proiectului reformei universităţii în Sobrania, oposiţiunea coalizată a deschis lupta în contra guvernului. S'au produs scene turbulente, cari au pricinuit întreruperea şedinţei.

Constantinopol, 5 Februarie. Ziarul oficial al Patriarhatului ecumenic publică un lung şi vehement articol în contra propagandei aromâne, arătând că *acordul asupra cestiunei aromâne este imposibil şi acum şi în viitor.* Ca probă că aromânii resping propaganda română se dă un raport al fostului director Lecanta al şcoalei române din Janina, în care se spune că acolo toţi vorbesc greceşte, cea ce însemnează că românii ar căuta să câştige pe aromâni numai pentru a-i schimba pentrn un careu de întărire în Bulgaria, ceea-ce confirmă cartea prinţului Brâncoveanu şi altele.

Belgrad. 5 Februarie. Dimisiunea guvernului e iminentă din cauza politicei sale comerciale. Se crede că în urma demisiunei actualului cabinet se va putea ajunge la o înţelegere cu Austro-Ungaria în chestia convenţiei comerciale.

Odessa. 5 Februarie. Zilnic au loc ciocniri pe străzile oraşului între huligani şi evrei. Numărul răniţilor e foarte mare.

Londra. 6 Februarie. »Daily Cronicle«, află din New-York: Cu prilejul războiului, care ameninţă Statele-Unite, s'a putut constata că coasta de vest în special nu se află în stare de defensivă. Generalul Funston, comandantul general din California, a comunicat guvernului din Washington că în cazul unui războiu japonezii ar putea pune mâna fără nici o greutate pe St.-Francisco. Oraşul nu posedă nici un fel de întăriri şi japonezii ar putea ataca tot atât de uşor dela sud ca şi dela nord. Datoria guvernului american este să ia imediate măsuri, în caz contrar California ar fi ameninţată de un mare pericol într'un eventual războiu.

Petersburg. 5 Februarie. In batalionul de rezervă Klyasma s'a descoperit o conspiraţie, în care sunt implicaţi şi şeful de regiment, colonelul Bodjagin, şi comandantul batalionului Krilov. Ambii au fost predaţi tribunalului militar.

Berlin, 5 Februarie. In circumscripţiile electorale urbane au învins la balotagii naţional-liberalii şi liberalii, în cele rurale conservatorii. In balotagiile din Würzburg şi Imenstadt au fost aleşi doi candidaţi ai centrului, la Bielefeld un socialist a fost ales în contra fostului ministru naţional-liberal Moeller. Socialiştii au perdut până eri în total *26 mandate.*

Berlin. 5 Februarie. »Berliner Tageolat« află din Paris, că scopul călătoriei regelui Eduard este în prima linie, pentru a asigura o înţelegere şi comună acţiune a Angliei şi Franţei, la viitoarea conferinţă dela Haga. Călătoria secretarului de stat rus Martius la Paris, e în strânsă legătură cu acest plan. Din sursă bine informată se anunţă că regele Eduard era deja pe punctul de a renunţa la călătoria lui la Paris, din cauza relei impresii ce-i făceau comentariile legate de aceasta călătorie. Din aceeaşi sursă se comunică că relaţiile dintre Germania şi Anglia nu au mai fost de mult timp atât de strânse şi calde ca acum,

---

Diverse.

Victimele teosofiei. In anii din urmă complicata ştiinţă a teosofiei găsi în Budapesta mult interes. Membrii acestei societăţĭ, în număr restrâns, sunt preocupaţi de această ştiinţă, care a cauzat tragedia mai multor persoane.

Dr. Wilhelm Raab era unul dintre cei mai dinstinşĭ şi vrednicĭ doctori ai Budapestei. In anul 1897 s'a căsătorit cu fica preşedintelui societăţii de maghiarisare, Simon Telkes. Dr. Raab s'a devotat însă cu patimă teosofiei şi conform propunerei sale societatea a hotărât să se sustragă cu totul civilizaţiei, emigrând la Madagascar, unde să ducă o viaţă retrasă. Dr. Raab i-a făcut cunoscut socrului său, că societatea voieşte să plece în India, şi acesta a consimţit în cele din urmă ca şi fiică-sa şi copilul ei să plece cu ei. In secret însă societarii au luat hotărârea de a nu se mai reîntoarce nicĭ-odată.

Această societate era compusă, afară de familia Raab, din 12 membrii, între carĭ un anumit Desideriu Roth, apoi fiul controlorului suprem al C. F. ungare Medvetzky, tânărul Iakonsny şi doi austriacĭ Krause şi Fischer.

Societatea a plecat încă în anul trecut la Madagascar, îndreptându-se spre capitala Tananarivo, unde s'a stabilit.

Abia şi-au început însă noul fel de viaţă ciudaţii călători, şi o păreche îi părăsiră, reîntorcându-se în Ungaria. Au mai intervenit şi alte nenorociri apoi. Cei doi austriaci au murit. Mai târziu a mai murit unul din teosofi de friguri galbene.

Cei rămaşi în viaţă şi-au pus toată nădejdea în dr. Raab, dar şi el muri de friguri peste câteva luni. In desperarea lor cei rămaşi s'au hotărît să se reîntoarcă în Europa. Ei s'au îmbarcat pe un vapor. Pe drum nevasta d-rului Raab s'a îmbolnăvit de friguri şi a murit şi ea. Copilul a fost luat în îngrijirea celorlalţi. Socrul d-rului Raab, primind o telegramă, a plecat săptămâna trecută la Hamburg să-şi întâmpine nepoţelul.

*

Luni dimineaţa au fost găsiţi morţi în locuinţa lor din Viena sculptorul Arnold Pavlicec în etate de 26 ani şi un alt tânăr în locuinţa celui dintâiu. Poliţia a stabilit că al doilea mort este Manus Verhain, un inginer mecanic în etate de 24 ani, şi că ambii s'au sinucis cu împunsături de cuţit în gât şi'n inimă.

Cercetările au stabilit că cei doi sinucigaşi *se devotaseră studiului metafizicei şi spiritismului.* Ambii erau membrii într'o asociaţie teosofică, şi aveau porniri foarte ciudate.

E posibil că moartea surorei lui Pavlicec, care s'a întâmplat cu două zile în urmă, i-a hotărît să se sinucidă.

Deoarece după părerile lor moartea nu are nimic grozav într'ânsa, deciziunea pare a fi fost luată foarte uşor.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons. interim.: Victor Branisce.

„CREDITUL“, institut de credit și economii, societate pe acțiuni în Zërnești.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii ca societate pe acții »CREDITUL« se convoacă la

a III-a adunare generală ordinară,

care să va ținea în *Zernești, la 24 Februarie 1907 la 2 oare p. m.* în localul institutului.

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării prin preşedinte.
2. Numirea a 2 notari și 3 verificatori și scrutatori.
3. Raportul direcțiunei și al Comitetului de supraveghiare.
4. Destribuirea profitului.
5. Alegerea a 2 membrii în direcțiune în locul celor sortați cu mandat pe 6 ani.
6. Eventuale propuneri întrate conform statutelor.

Domnii acționari, cari în senzul §. 20 din statutele societăți voesc a lua parte la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiați, sunt rugați a-și depune acțiile și eventual dovezile de plenipotență cel puțin cu o oră mai înainte de deschiderea ședinței, la cassa institutului.

Zernești, în 3 Februarie 1907.

Direcțiunea.

Contul Bilanț. — Mérleg számla.

ACTIVA — VAGYON:		Cor.	fil.
Cassa în numărar — Penztár készlet		3413	04
Cambii de bancă — Váltó tárcza		216220	88
Credite personale Személyes hitelek		38770	52
Spese de fondare — Megállapitott költségek	580·—		
după amortizare — leirás	58·—	522	—
Mobiliar — Leltár számla	886·—		
după amortizare — leirás	88·60	797	40
Diverse conturi debitoare — Különféle tartozó számlák		15667	02
		275390	86

PASIVA — TEHER:	Cor.	fil.
Contul social — Részvény tőke: 800 acții à K 100 — 800 drb. részvény à K 100	80000	—
Fondul de rezervă — Tartalék alap	3472	39
Fondul cultural — Jotékonyczélok alap	965	72
Depuneri spre fructificare — Betétek tak. könyvecskékre	178581	47
Interese anticipate pe 1907 — Előlegezett kamatok 1907 évre	4201	81
Diverse conturi credit. — Különféle hitelező számlák	228	06
Profit curat — Tiszta nyereség	7941	41
	275390	86

Contul Profit și Perdere. — Nyereség és Veszteség számla.

DEBIT — TARTOZIK:		Cor.	fil.
Interese după depuneri spre fructificare — Kamatok takarék betétek után		7071	16
Spese: — Költségek:			
Remunerațiuni — Tisztelet dij	500·—		
Porto și diverse spese — Posta kiadások és különféle költségek	954·36		
Salare — Fizetések	266·64	1721	—
Contribuțiune și competință: — Adó:			
directă — egyenes	1946·57		
10% dare dela int. de depuneri — 10% adó takarék betéti kamatok után	707·12	2653	69
Chirie — Lakbér		320	—
Amortizări: — Leirások:			
din spese de fondare — a megálapitott-költségekből	58·—		
din mobiliar — a leltár számlából	88·60	146	60
Profit curat — Tiszta nyereség		7941	41
		19853	86

CREDIT — KÖVETEL:		Cor.	fil.
Interese — Kamatok:			
dela cambii de bancă — a váltó leszámitolási üzletben	13994·44		
dela credite personale — személyes hitelek után	2928·93		
dela credite de cont-curent — folyó számla után	868·02	17791	39
Proviziuni — Jutalékok		662	47
Profit transpus din anul 1905 — Nyereség áthozat a 1905-ik évről		1400	—
		19853	86

Zërnești, 31 Decembre 1906. Zernest, 1906 Deczember hó 3-án.

Garoiu m. p., preşedinte. *Nicolau Pană* m. p., contabil.

Nicolau Guguian m. p., membru în direcț. *Moise Micu* m. p., membru în direcț. *Dr. Iancu Mețian* m. p., director executiv. *Ioan I. Comșa* m. p., membru în direcț.

Subsemnatul comitet am esaminat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele principale și auxiliare. — A fenti mérleg kimutatást valamint a jövedelem kimutatást átvizsgáltuk és azokat ugy a könyvek, mint az egyes okiratokkal megegyezőknek találtuk.

Zërnești, în 3 Februarie 1907. Zernest, 1907 Február hó 3-án.

Comitetul de supraveghiare — A fölülvizsgáló bizottság:

Ioan Strevoiu m. p., preşedinte. *Bucur Mețian* m. p., *Ioan Comșa Baiu* m. p. *Ioan Sperchez* m. p.

Propunerea direcțiunei referitor la împărțirea profitului curat.

1) După capitalul social, ca dividendă acționarilor	Cor.	4000·—
2) 5% fondului de reservă	»	197·05
3) 10% tantiemă direcțiunei	»	394·14
4) 5% membrilor Comitetului de supraveghiere	»	197·05
5) 2% Directorului executiv	»	78·88
6) 2% Contabilului	»	78·88
7) 2% fondului cultural	»	78·88
8) Augmentarea fondului de rezervă	»	1527·61
9) Augmentarea fondului cultural cu	»	34·28
10) Gimnaziului din Brad	»	200·—
11) Pentru scopuri de binefaceri	»	116·53
12) Venit transpus pe anul 1907	»	1038·11
	Cor.	7941·41

Direcțiunea.

Cursul la bursa din Viena.

Din 4 Februarie n. 1907.

Renta ung. de aur 4%	114 45
Renta de corône ung. 4%	96.—
Impr. căl. fer. ung. în aur 3½%	84.75
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	95.75
Bonurĭ rurale croate-slavone	96.10
Impr. ung. cu premiĭ	202 75
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin	152 75
Renta de hârtie austr. 4²/₁₀	99 15
Renta de argint austr. 4²/₁₀	99 10
Renta de aur austr. 4%	17 35
Renta de corône austr. 4%	199 25
Bonurĭ rurale ungare 3½%	89 35
Losurĭ din 1860	156.25
Acțiĭ de-ale Băncei ung. de credit	17 35
Acțiĭ de-ale Băncei austr. de credit	835 35
Acțiĭ de-ale Băncei austro-ung.	687.25
Napoleondorĭ	19 (8½
Mărcĭ imperiale germane	117 42½